

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Діана Андріївна СОЛОМАХА,

Університет митної справи та фінансів

З моменту проголошення Україною незалежності та переходу до ринкової системи економіки, однією із основних проблем сучасних підприємців залишається неможливість протистояти несприятливим впливам внутрішніх та зовнішніх загроз. Такими зовнішніми загрозами є, зокрема, нестабільність економічно-фінансової ситуації, динамічність нормативно-правової бази, зміна соціальної ситуації в країні тощо. Разом з тим, існують і внутрішні загрози, що можуть проявлятися у формі корупційних правопорушень, недобросовісної конкуренції, посягання на ділову репутацію підприємства тощо. Саме тому створення відповідних умов для перебування суб'єктів господарювання у стійкому стані щодо несприятливих впливів та підтримання такого становища є пріоритетним напрямом держави.

Під час дослідження було виявлено наступні проблеми правових засад забезпечення безпеки підприємницької діяльності в Україні:

По-перше, це проблема правового регулювання організаційного забезпечення безпеки підприємництва. На даний час не існує єдиного центрального органу виконавчої влади з питань забезпечення безпеки підприємницької діяльності. Це призводить до ситуації, коли повноваження із контролю за даним напрямом діяльності розсіяно на десятки державних органів із дублюванням деяких повноважень.

У теорії адміністративного права усталеною є позиція щодо поділу державних органів за функціональним критерієм на органи, де досліджуваний напрям діяльності не є основним, та на органи, які безпосередньо займаються досліджуванним напрямом діяльності. У контексті забезпечення безпеки підприємств це органи загального забезпечення безпеки підприємств та органи безпосередньої безпеки підприємств.

До першої групи належать такі органи як: Президент України як гарант національної безпеки України; Верховна Рада України як єдиний суб'єкт законотворчості з питань забезпечення безпеки підприємств; Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади, що відповідає за реалізацію державної політики, у тому числі і у сфері безпеки підприємницької діяльності; Рада Національної безпеки і оборони України як спеціальний орган із забезпечення національної безпеки і оборони України; Служба безпеки України, Генеральна Прокуратура України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади.

До групи безпосереднього забезпечення безпеки підприємства віднесемо такі органи: Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державна регуляторна служба України,

Департамент державної реєстрації при Міністерстві юстиції України, Антимонопольний комітет України та Державна податкова служба України.

Першою виявленою проблемою стала відсутність безпосереднього закріплення серед завдань Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства політики із забезпечення безпеки підприємницької діяльності. Так, аналізуючи Положення міністерства [1], можна зробити висновок, що комплексно даний орган наділено значними повноваженнями у сфері забезпечення безпеки підприємств, проте не уповноважений формувати політику з даної сфери. Вважаємо, що формування політики є однією із основних складових її реалізацій, тому дане положення потребує реформування.

Другою проблемою стало нормативне закріплення повноважень Державної регуляторної служби України. Так, було виявлено, що деякі повноваження центрального органу виконавчої влади дублюються із повноваженнями інших органів. Наприклад, відповідно до Положення Державної регуляторної служби України, а саме п. 31 ч. 3, серед основних її завдань є здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за дотриманням вимог законодавства з питань видачі документів дозвільного характеру [2]. Проте, таке завдання перетинається із завданнями Департаменту державної реєстрації при Міністерстві юстиції України.

Наступною групою проблем є відсутність нормативного врегулювання так званих «адміністративних загроз». До них належать значний розмір витрат на реєстраційні процедури, довготривалість отримання дозволів та ліцензій. Також проблемним залишається існування близько чотирьох десятків контрольно-наглядних служб та проведення різних перевірок, що у переважній більшості випадках перешкоджають здійсненню підприємницької діяльності та є умовою для корупційних правопорушень. Дана ситуація є гальмівним механізмом до залучення іноземних підприємців та вкладенням інвестицій.

Залишається проблемою існування природних монополістів та недосконалість правового регулювання їх діяльності, що зумовлює їх перебування поза контролем відповідних органів.

Гальмує розвиток підприємництва в Україні також недосконалість взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Останні мають повноваження вводити різноманітні обмеження щодо руху товарів, капіталу і робочої сили територією держави, унаслідок чого відбувається звуження масштабів ринку для виробників і стримування дії конкурентного механізму.

Таким чином, підсумовуючи, можна сказати, що у період активного реформування сучасної правової системи України пріоритетним напрямом для України має стати саме реформування сфери забезпечення безпеки підприємницької діяльності. Це, з одного боку, зумовить покращення умов для розвитку національного підприємництва в Україні, а з іншого – стане платформою для залучення іноземних підприємців. Виявлені проблеми правового регулювання є основою для подальших досліджень із даної тематики.

Список використаних джерел:

1. Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2019 року №838. Офіційний вісник України. 2019 р., № 74, стор. 13, стаття 2588.

2. Положення про Державну регуляторну службу України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2014 року № 724. Офіційний вісник України. 2015 р., № 4. стор. 18, стаття 68.